

Onderzoeksagenda 2025-2027

Het landelijke en onafhankelijke onderzoeks-
instituut Nivel ontwikkelt en deelt kennis die de
kwaliteit en toegankelijkheid van de gezondheidszorg
en het sociaal domein verbetert.

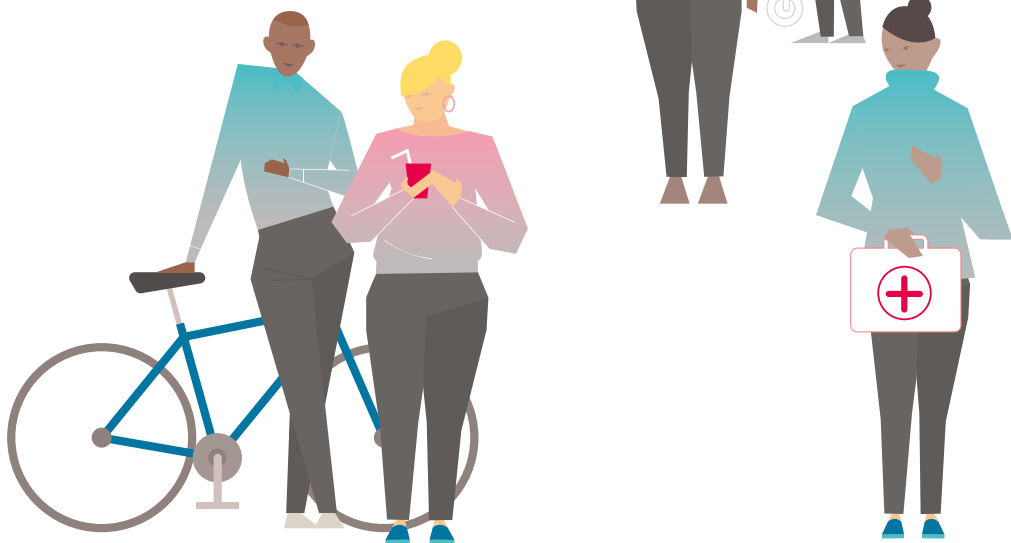
Lees over onze inhoudelijke koers voor de komende
drie jaar en ontdek onze unieke data- en onderzoeks-
infrastructuur.

NIVEL

Kennis voor betere zorg

Stichting Nederlands Instituut
voor Onderzoek van
de Gezondheidszorg

De rol van het Nivel in de gezondheidszorg en het sociaal domein

De gezondheidszorg blijven verbeteren en vernieuwen. Dat is waaraan experts van het Nivel met hoogwaardig onderzoek, data-analyse, kennisontwikkeling en advies bijdragen.

Kennis vanuit onderzoek aangevuld met ervaringskennis is van groot belang voor het nemen van de juiste beslissingen in de gezondheidszorg en het ontwikkelen en uitvoeren van beleid op landelijk, regionaal en lokaal niveau. De kennis van het Nivel is voor iedereen toegankelijk via onze website en natuurlijk gaan onze experts graag in gesprek daarover.

In deze Onderzoeksagenda gaan wij in op de verschillende facetten van kwaliteit van de gezondheidszorg. Denk aan toegankelijkheid, tijdigheid, effectiviteit, patiëntgerichtheid, veiligheid, beschikbaarheid, betaalbaarheid en duurzaamheid. We laten zien hoe wij kennis ontwikkelen om bij te dragen aan oplossingen voor

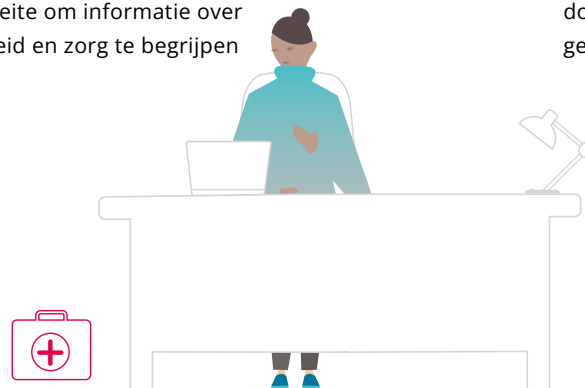

complexe maatschappelijke uitdagingen die in de gezondheidszorg en het sociaal domein spelen.

We hebben bewust gekozen voor een Onderzoeksagenda waarin we lopend onderzoek continueren en ons richten op relevante maatschappelijke uitdagingen. Om wendbaar en actueel te blijven, heeft deze Onderzoeksagenda een looptijd van drie jaar. Via de brede kennisbasis van het Nivel houden wij echter ook een ruime blik op de lange termijn. Met uiteenlopende vraagstukken richten we ons op de volgende drie groepen stakeholders.

Patiënten, cliënten en burgers

Terwijl de levensverwachting stijgt, neemt het aantal mensen met chronische aandoeningen en/of dementie toe. Ook stijgt de druk op mantelzorgers. Verder is er ongelijkheid in levensverwachting en gezondheid tussen mensen met verschillende opleidingsniveaus en tussen regio's. Ongeveer een op de drie Nederlanders heeft moeite om informatie over gezondheid en zorg te begrijpen

Patiënten, cliënten en burgers

en ernaar te handelen. Uit ons onderzoek met en voor patiënten, cliënten en burgers blijkt dat zij behoefte hebben aan meer uitleg, ondersteuning en zorg op maat. Zij zijn bezorgd over de toegankelijkheid en betaalbaarheid van de gezondheidszorg in de toekomst. Verder leiden (medicijn-)tekorten tot onzekerheid en stress.

Zorgaanbieders

In gesprekken, peilingen en rapporten melden zorgaanbieders dat de toegankelijkheid van het zorgstelsel, de betaalbaarheid en vervolgens de kwaliteit van preventie, behandeling, begeleiding en zorg onder druk staan.

Dit heeft een negatief effect op de werkdruk en werkplezier. Gezien de huidige en toekomstige schaarste aan personeel in de gezondheidszorg is het een enorme uitdaging om deze vraagstukken het hoofd te bieden. Naast de formele zorg kijken wij steeds vaker naar samenwerking met het sociaal domein, informele zorgverleners en gebruik van technologische innovatie.

Zorgaanbieders

Onderzoek vanuit drie perspectieven

Landelijke en lokale overheden

Landelijke en lokale overheden richten zich op een andere inrichting van de gezondheidszorg, meer regionale samenwerking in zorg en welzijn, digitalisering, kunstmatige intelligentie (AI), versterking van de eerste lijn en het aantrekkelijk maken van werken in de zorg. Daarnaast ligt de focus op het versterken van de eigen regie en participatie van mensen met een chronische aandoening of beperking, mensen met lage gezondheidsvaardigheden en mensen in kwetsbare situaties. De landelijke overheid streeft naar een gezondheidsinformatiestelsel met een cruciale rol voor gegevensuitwisseling tussen zorgaanbieders, toegang tot informatie voor patiënten, databeschikbaarheid en hergebruik van zorgdata om de gezondheidszorg verder te verbeteren.

Landelijke en lokale overheden

Unieke data- en onderzoeksinfrastructuur

Onderzoeken

- Onderzoeksprojecten over de volle breedte van de gezondheidszorg
- Innovatieve langlopende projecten / programmamonitoring
- Coördineren van implementatie-onderzoek

Registraties

- Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn (sinds 1970; 500 deelnemende huisartsenpraktijken)
- Nivel Peilstations (sinds 1970; circa 120 deelnemende huisartsenpraktijken)
- Nivel Beroepenregistraties in de Zorg (sinds 1975)
- Register Leren van Data in Verpleeghuizen (sinds 2022; circa 40 deelnemende verpleeghuisorganisaties)
- Huisartsen Registratienetwerk Nederlands Caribisch gebied (sinds 2021; 34 van de 56 praktijken op Aruba, Bonaire, Sint Eustatius en Saba)
- Nivel Databank Communicatie in de Gezondheidszorg (sinds 1975; ruim 18.000 video-opnames van gesprekken in de spreekkamer)

Expertisecentra

- Nivel Expertisecentrum Sociale kwetsbaarheid en inclusie in onderzoek
- Nivel Expertisecentrum Hergebruik zorgdata eerste lijn en langdurige zorg

Monitors

- Monitor Digitale Zorg samen met RIVM en NeLL (sinds 2013; circa 8.000 panelleden uit diverse Nivel-panels en KNMG-artsenpanel)
- Dementiemonitor samen met Alzheimer Nederland (sinds 2013; circa 10.000 mantelzorgers en 1.100 mensen met dementie)
- IZA-monitor Beweging naar een sterkere eerste lijn 2024-2026 en IZA-monitor Beweging meer hybride zorg 2024-2026 (sinds 2023)
- Participatiemonitor (sinds 2005; gegevens uit Nationaal Panel Chronisch zieken en Gehandicapten, Nivel Panel Samen Leven en Nivel Consumentenpanel Gezondheidszorg)
- Monitor Patiëntveiligheid in 20 ziekenhuizen en 15 ZBC's en meer dan 20.000 dossiers (sinds 2004)
- Longmonitor (sinds 2001; circa 900 deelnemers van 15 jaar of ouder)

Nivel Consumentenpanel Gezondheidszorg

- sinds 1991
- circa 10.500 burgers (die ook patiënt kunnen zijn)
- vanuit het burgerperspectief: zorgkwaliteit, ontwikkelingen in de zorg, zorgstelsel

Nivel Panel Verpleging & Verzorging

- sinds 2001
- circa 2.500 verpleegkundigen, verzorgenden en begeleiders
- thema's: arbeidsmarkt, werkinhoud, samenwerking met sociaal domein

Data- en onderzoeksinfrastructuur

Nationaal Panel Chronisch zieken en Gehandicapten

- sinds 1998
- ruim 3.500 zelfstandig wonenden met chronische aandoening of lichamelijke beperking
- thema's: zorg en (arbeids-)participatie
- Nivel Panel Mensen met een Longziekte (sinds 2001; circa 1.100 leden)
- Nivel Panel Jong & Sterk (vanaf 2025; voor en door jongeren van 18 tot 30 jaar met een chronische ziekte of beperking)

Nivel Panel Samen Leven

- sinds 2006
- circa 350 mensen met een lichte of matige verstandelijke beperking en 250 naasten
- thema's: woonplek, dagelijks leven, kwaliteit van leven, ondersteuningsbehoeften van naasten
- Nivel Panel Naasten (sinds 2024; circa 250 naasten van mensen met een beperking)

Met onze data- en onderzoeksinfrastructuur positioneren we ons in de maatschappij tussen wetenschap, beleid en praktijk; nationaal en internationaal

Expertise en kernwaarden van het Nivel

Als toonaangevend, onafhankelijk en landelijk onderzoeksinstituut met een internationale oriëntatie ontwikkelt en deelt het Nivel kennis.

Data- en onderzoeksinfrastructuur

Leerstoelen aan universiteiten: wetenschappelijke borging

Nivel

Expertisegebieden: onderzoek, monitoring, evaluaties, advies en actiegerichte transformatie in de zorg

Sinds 1999 gecertificeerd volgens de internationale kwaliteitsstandaard ISO 9001

Nationaal en internationaal

Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn sinds 2016 NEN 7510 en ISO 27001 gecertificeerd

Van landelijk en regionaal tot lokaal

Circa 170 medewerkers: brede kennis, ervaring en netwerk in de gezondheidszorg en het sociaal domein, en in wetenschap, beleid en praktijk

Kernwaarden: maatschappelijk relevant; wetenschappelijk betrouwbaar; verbindend; onafhankelijk maar betrokken

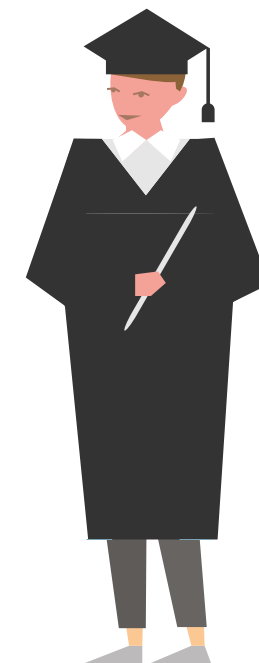
Expertise in toegepast gezondheidszorgonderzoek

Onze kennis is gebaseerd op wetenschappelijk betrouwbaar nationaal én internationaal onderzoek en op data die het Nivel dagelijks verzamelt en analyseert. Met die kennis dragen we bij aan het continu verbeteren en vernieuwen van de gezondheidszorg.

We hebben expertise over:

- Arbeids- en organisatievraagstukken in de zorg
- Communicatie in de gezondheidszorg
- Farmaceutische zorg
- Huisartsenzorg

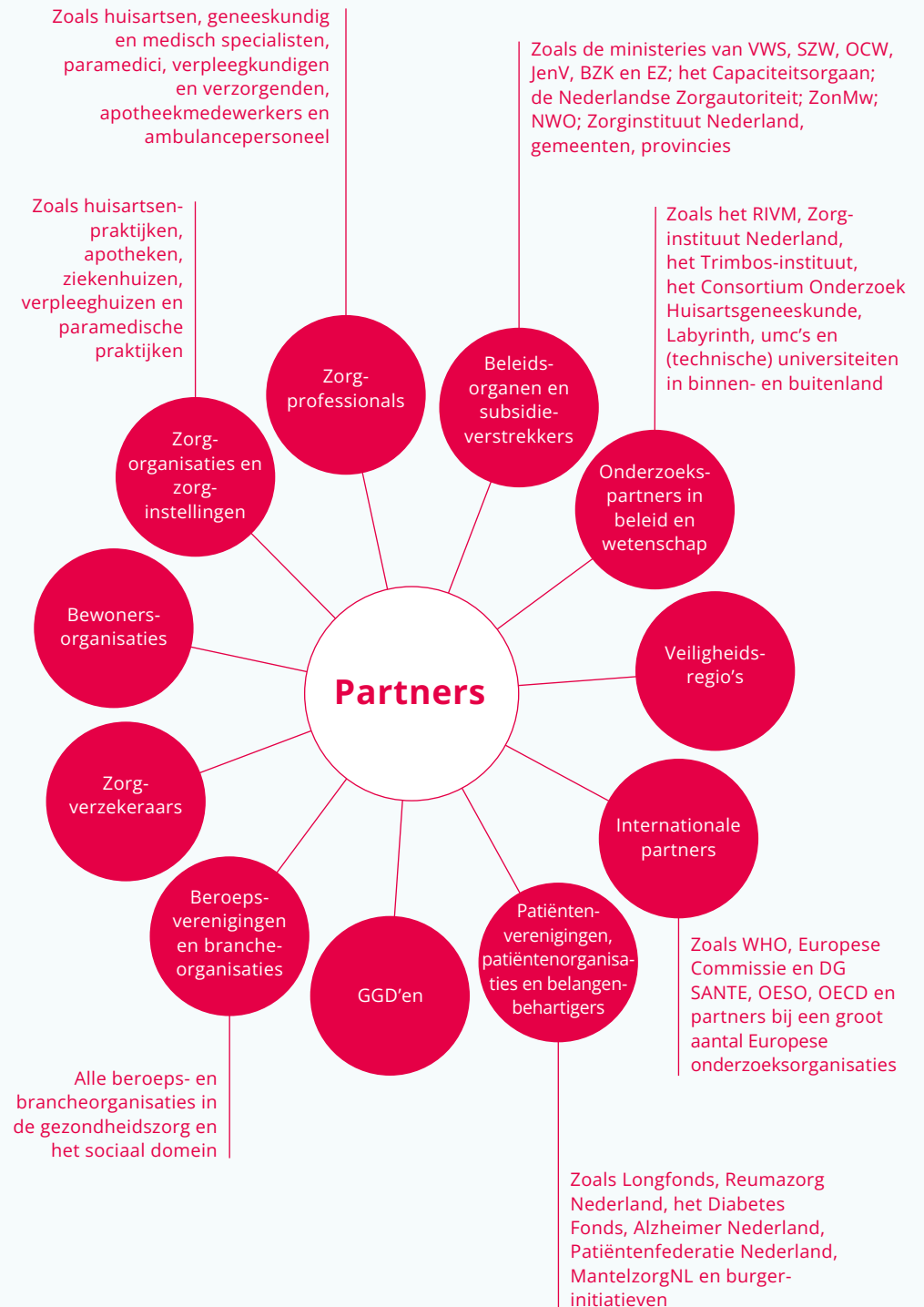
- Infectieziekten in de eerste lijn
- Organisatie en kwaliteit van zorg
- Paramedische zorg
- Rampen en milieudreigingen
- Verpleging, verzorging en ouderenzorg
- Zorgdata en het lerend zorgsysteem
- Zorg en participatie bij chronische aandoeningen
- Zorg vanuit patiëntenperspectief
- Zorgstelsel en sturing
- Gezondheidsverschillen
- Integrale zorg
- Langdurige zorg

Samenwerking

Met en voor partners van het Nivel ontwikkelen en delen we kennis. Ook brengen we bestaande kennis bij elkaar, zodat deze toegankelijk is voor beleidsmakers, praktijkprofessionals,

zorgorganisaties, patiëntorganisaties en burgerinitiatieven. We maken deel uit van netwerken, werken samen in consortia en adviseren over de toepassing van onderzoeksresultaten en het oplossen van kennislacunes met partners.

De vier maatschappelijke uitdagingen

Met instrumenten, methodieken en handreikingen uit ons onderzoek naar de gezondheidszorg en het sociaal domein vertalen wij kennis en inzichten uit onderzoek naar toepassingen in de praktijk. Hiermee ondersteunen en adviseren wij onze partners en dragen wij bij aan het vinden van oplossingen voor vier relevante maatschappelijke uitdagingen.

Deze maatschappelijke uitdagingen staan niet op zichzelf, maar hangen met elkaar samen. En samen dragen zij bij aan de grotere ambitie voor een gezonde en weerbare samenleving waarin burgers, patiënten en cliënten de juiste zorg kunnen vinden en blijven krijgen.

1

Gezond zijn en gezond blijven

2

Naar een inclusieve samenleving

3

De zorgverlener van de toekomst

4

Duurzame gezondheidszorg

Gezond zijn en gezond blijven

Maatschappelijke uitdaging 'Gezond zijn en gezond blijven'

Gezond zijn en gezond blijven, is in de Nederlandse samenleving een uitdaging vanuit het oogpunt van vergrijzing, infectieziekten en het integraal werken aan gezondheid. We zien dat acute en chronische aandoeningen leiden tot een hogere ziektelast bij ouderen, mede

vanwege veelvoorkomende multi-morbiditeit. Daarnaast hebben onvoorspelbare infectieziekten, een ongezonde leefomgeving en de gevolgen van klimaatverandering grote invloed op onze gezondheid en welzijn. In het samenspel tussen mensen, dieren en natuurlijke systemen worden proactieve zorg, preventie, leefstijl en leefomgeving dus steeds belangrijker, net als de complexe interacties daartussen (Health-in-All-Policies-benadering).

Wat doet het Nivel?

Onze actuele cijfers voor monitoring en surveillance tijdens een griep- of RSV-epidemie helpen sinds 1970 huisartsen en ziekenhuizen voorbereid te zijn op periodes waarin veel patiënten zich melden met griepachtige of respiratoire klachten. Sinds 2014 geven wij wekelijks een actueel beeld van ziekten en zorggebruik in Nederland. De basis hiervoor is de deelname van circa 2 miljoen patiënten aan de Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn (huisartsenzorg) en de Nivel Peilstations. Daarnaast geven we jaarlijks inzicht in de gezondheidsproblemen onder de Nederlandse bevolking. Deze cijfers zijn cruciaal voor beleidsmakers en zorgorganisaties om in te schatten aan welke gezondheidszorg behoefte is. Ook verzamelt het Nivel cijfers vanuit paramedische registraties, zoals fysiotherapie, oefentherapie en diëtetiek, bij specialisten ouderengeneeskunde en bij de huisartsenposten voor de acute zorg. Al deze data zijn een belangrijke bron voor onderzoekers, beleidsmakers en Kamerleden via onze publicaties en kerncijfers uit De Staat van de Volksgezondheid en Zorg. Deze data bieden onderbouwing aan ministeries en beroepsorganisaties voor het bepalen van hun beleid op het gebied van gezondheidszorg.

Met ons team van dataspecialisten en onderzoekers geven wij inzicht in gezondheidsdata via wetenschappelijk onderzoek met kwalitatieve en kwantitatieve

methoden. Ook dragen we met data science bij aan nieuwe methoden zoals AI in de zorg. Met onze cijfers over ziekten en zorg hebben wij dus een belangrijke signaalfunctie voor ziekte-uitbraken en langetermijnevolgen van maatregelen. Voor het meten van de langetermijnevolgen van de COVID-19-pandemie werken wij in een groot consortium samen met onder andere GGD GHOR Nederland en het RIVM. Voor de onderzoekswerkplaats 'Routine zorgdata voor passende zorg' werken we sinds 2020 samen met Zorginstituut Nederland om zorggebruik en substitutie van zorg te onderzoeken.

Tot slot biedt het Nivel Expertisecentrum 'Hergebruik zorgdata eerste lijn en langdurige zorg' specialistische expertise over het hergebruik van routinematig verzamelde zorgdata volgens standaarden van onafhankelijkheid, datakwaliteit, robuustheid en integriteit (data governance). Daarnaast adviseren wij over het gebruik van registratiedata voor beleid en onderzoek binnen de eerste lijn.

Met welke vragen over gezond zijn en gezond blijven, kunt u terecht bij het Nivel?

Het is onze ambitie om met onze expertise en onderzoek bij te dragen aan oplossingen voor een gezondere samenleving en het terugdringen van gezondheidsverschillen. Alle resultaten

van ons onderzoek publiceren we in nationale en internationale vakbladen en presenteren we op bijeenkomsten en in ons netwerk.

U kunt bij ons onder meer terecht voor gegevensaanvragen en verzoeken om zelfstandig of samen onderzoek te doen met bijvoorbeeld data uit de Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn, het Register Leren van Data in Verpleeghuizen en uit onze panels met patiënten, cliënten en burgers. U kunt ook gebruikmaken van onze instrumenten, methodieken en handreikingen via onze website. Daar vindt u meer informatie over onze experts en panels zoals het Nivel Consumentenpanel Gezondheidszorg, Nationaal Panel Chronisch zieken en Gehandicapten en het Nivel Panel Samen Leven.

Onderzoeksvragen van onze stakeholders gaan onder andere over onderwerpen als:

- Chronische ziekten en multimorbiditeit. Wij kunnen u helpen met het ontwikkelen van een integrale visie op basis van trends en zorgpaden die we in kaart brengen van de 2 miljoen patiënten in de huisartsenregistratie. Zoals bijvoorbeeld diabeteszorg, substitutie van zorg en zorg voor ouderen
- Publieke gezondheid en leefomgeving. Het Nivel kan voor u relevante kenmerken van de algemene populatie, de regio en specifieke risicogroepen inventariseren in relatie tot hun leefomgeving (zoals leeftijd, geslacht, sociaal kwetsbare positie, klachten,

aandoeningen, zorggebruik, mensen met comorbiditeit, medicatiegebruik)

- Infectieziekten. Het Nivel monitort voor u, in samenwerking met het RIVM, infectieziekten in Nederland via de Peilstations en de weekmonitoring
- Specifieke groepen mensen, zoals mensen met kanker, longziekten, dementie; kinderen met obesitas; sociaal kwetsbare groepen. Op basis van onze kennis hierover kunnen wij landelijke, regionale en lokale overheden ondersteunen bij de analyse van cijfers en trends.

Naar een inclusieve samenleving

Maatschappelijke uitdaging 'Naar een inclusieve samenleving'

Een inclusieve samenleving is een samenleving waarin alle mensen meetellen. Een samenleving waarin maatschappelijke voorzieningen zoals zorg, onderwijs en sport voor iedereen toegankelijk zijn, ongeacht achtergrond, leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, godsdienst, seksuele voorkeur en

eventuele ziekte of beperking. Dat is waar we als Nivel voor staan, want zo'n samenleving hebben we nu nog niet. De kansen op een gezond leven zijn in Nederland bijvoorbeeld niet gelijk verdeeld: er bestaan grote gezondheidsverschillen op basis van leeftijd, opleidingsniveau of inkomen. Zo leven mensen met een lager opleidingsniveau en inkomen gemiddeld korter dan mensen met een hoger opleidingsniveau en inkomen, en bovendien leven ze minder lang in goede gezondheid.

Gezondheidsachterstanden worden onder meer veroorzaakt door slechtere leefomstandigheden, meer zorgen rondom bestaanszekerheid en daardoor chronische stress, maar ook door minder actieve kennis en vaardigheden over gezondheid en zorg. Tot slot kan een gebrek aan digitale vaardigheden de bestaande achterstand van mensen in sociaal kwetsbare situaties nog vergroten.

Wat doet het Nivel?

Het Nivel doet al meer dan 25 jaar onderzoek naar uiteenlopende doelgroepen, zoals mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden; mensen met chronische ziekten, lichamelijk beperkingen, verstandelijke beperkingen; naar ouderen met dementie; jongeren met psychische problemen; naar migranten en naar mensen die te maken krijgen met de gevolgen van rampen. In dergelijk onderzoek dragen de doelgroepen geregeld zelf actief bij aan de opzet, vorm en uitvoering (in participatief onderzoek, co-creatie en citizen science). Dit helpt de inclusieve samenleving vooruit, want dan kan iedereen meedoen en dezelfde kansen krijgen, ook op het gebied van toegankelijke en passende zorg en ondersteuning.

Resultaten van ons onderzoek bieden inzicht in trends in participatie en in ervaringen van burgers en mensen in kwetsbare situaties over de toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit van de zorg. De achtergronden van sociaal-economische en sociaaldemografische

gezondheidsverschillen en individuele gezondheidsvaardigheden zijn van belang en nemen wij in ons onderzoek mee. We ontwikkelen inventieve methoden en tools om burgers, patiënten en cliënten meer te laten deelnemen aan de maatschappij. Met de onderzoeksresultaten kunnen bestuurders en professionals hun beleid aanscherpen en verbeteren en meer zorg 'op maat' aanbieden. De experts van het Nivel werken nationaal en internationaal samen en worden beschouwd als een betrouwbare vraagbaak voor de zorgsector, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheidsvaardigheden, patiëntparticipatie en inclusief onderzoek.

Een van onze onderzoeken is het Nationaal Panel Chronisch ziekten en Gehandicapten waar we sinds 1998 aan ruim 3.500 mensen met een chronische ziekte en/of een lichamelijke beperking vragen stellen over hun ervaringen en wensen over zorg en participatie. Een ander voorbeeld is de bodymapprool UP! (Uitgesproken Psychisch!). Dit is een digitale gesprekstool waarmee jongeren op een visuele manier bij hun behandelaar kunnen aangeven wat er in hun hoofd en lijf omgaat en welke rol de omgeving hierbij speelt. Ook ons Nivel Consumentenpanel Gezondheidszorg, de Dementie-monitor en het Nivel Panel Samen Leven leveren relevante data voor veel zorg- en beleidsorganisaties.

Met het Expertisecentrum 'Sociale kwetsbaarheid en inclusie in onderzoek' delen we actuele kennis en ervaringen

over het ontwerpen en uitvoeren van inclusief onderzoek onder en samen met sociaal kwetsbare groepen. Diversiteit en inclusie staan daarbij centraal. Daarnaast voeren we ook zelf onderzoek uit op dit terrein en adviseren we onderzoekers, zorgverleners en beleidsmakers die met inclusief onderzoek aan de slag willen. Ook bieden we scholing om onderzoek inclusiever te maken.

Met welke vragen over een inclusieve samenleving kunt u terecht bij het Nivel?

- Bij stakeholders leven diverse vragen over data en onderzoeksmethoden zoals:
- Waarover zijn patiënten, cliënten en burgers tevreden in de zorg? En wat vinden ze dat er beter kan?
 - Hoe verbeteren we de zorg aan mensen in een sociaal kwetsbare positie?
 - Hoeveel mensen in Nederland hebben beperkte gezondheidsvaardigheden?
 - Waar maken patiënten, cliënten en burgers zich zorgen over? Hoe kunnen zij beter ondersteund worden?
 - In hoeverre hebben Nederlandse burgers vertrouwen in de gezondheidszorg? En in hun zorgverlener?
 - Hoe kunnen we mensen in een sociaal kwetsbare positie beter bij onderzoek betrekken?
 - Hoe kan het Nivel beleidsmakers en zorgprofessionals helpen bij de inclusie van kwetsbare patiënten, cliënten en burgers?

- Wat zijn goede manieren om patiënt-participatie en co-creatie vorm te geven?
- In hoeverre zijn vragenlijsten beschikbaar in andere talen om een grotere doelgroep te bereiken?

U kunt dus bij het Nivel terecht voor onderzoek, kennis, advies en een netwerk op het gebied van onafhankelijk, inclusief onderzoek, onderzoeksmethoden met patiënten, cliënten en burgers en het duiden van data. Onze experts kunnen snel en interdisciplinair schakelen voor uw onderzoeksvragen om samen onderzoek te doen. U kunt gebruik maken van onze instrumenten en handreikingen. Ook kunt u wetenschappelijke en maatschappelijke publicaties over een inclusieve samenleving raadplegen op onze website.

De zorgverlener van de toekomst

Maatschappelijke uitdaging 'De zorgverlener van de toekomst'

Zowel in volume als in complexiteit neemt de zorgvraag van cliënten sterk toe terwijl het aantal zorgprofessionals achterblijft. Oplossingen worden gezien in meer studenten opleiden of mantel- en informele zorg en innovatie, maar dat is bij lange na niet genoeg. Het is daarom belangrijk om op een bredere manier te

kijken naar de zorgverlener van de toekomst en naar de manier van werken. Zo wordt de samenwerking tussen zorgverleners steeds belangrijker en is het ook van belang om te bepalen over welke vaardigheden en kwaliteiten het informele team rond een cliënt idealiter beschikt. Daarnaast maken AI en digitalisering een andere manier van werken mogelijk. Hoe de zorgverlener van de toekomst eruit zal zien, verschilt echter per sector en vergt nog veel onderzoek en kennisontwikkeling.

Wat doet het Nivel?

Ruim twintig jaar doet het Nivel arbeidsmarktanalyses voor zorgberoepen, in het bijzonder capaciteitsramingen. Samen met het Capaciteitsorgaan hebben we in 1999 een capaciteitsramingsmodel ontwikkeld dat voor verschillende opleidingen, beroepen en sectoren in de zorg wordt toegepast. Zowel landelijk als regionaal. Het achterliggende rekenmodel wordt internationaal gezien als 'best practice'. Het model projecteert hoe de aansluiting tussen zorgvraag en zorgaanbod zich in de toekomst ontwikkelt en berekent welke instroom in de opleidingen voor zorgberoepen nodig is om de toekomstige benodigde capaciteit aan zorgverleners te kunnen leveren.

Ook kan het model worden gebruikt om de impact van taakdifferentiatie, het terugdringen van niet-passende zorg en het gebruik van technologie en AI in de zorg te analyseren.

Vanuit het Nivel Panel Verpleging & Verzorging doen we sinds 2001 onderzoek onder 2.500 verpleegkundigen, verpleegkundig specialisten, verzorgenden, begeleiders en praktijkondersteuners naar technologische innovaties, taakherschikking en AI, waaronder ondersteunende innovaties om de registratielast te verminderen. Dit panel geeft een landelijk representatief beeld van zorgverleners.

Een andere unieke databron is de 'Nivel Beroepenregistraties in de zorg'. Op basis hiervan publiceren we sinds 1975

jaarcijfers over alle huisartsenpraktijken in Nederland, de beschikbaarheid van huisartsen en het ondersteunend team. Landelijk en regionaal monitoren we hiermee knelpunten op de arbeidsmarkt van de huisartsenzorg, zoals problemen om vacatures en diensten te vervullen, patiëntenstops, praktijkopvolging en praktijkuitbreiding.

Een ander thema is multidisciplinaire samenwerking in de zorg. Daar spelen onderzoeksvragen als: wat bepaalt het succes van samenwerking over de grenzen van eigen organisaties en beroepsgroepen heen? En hoe wordt er samengewerkt met zorgverleners uit het sociaal domein, mantelzorgers, vrijwilligers, patiënten en cliënten?

Met Alzheimer Nederland heeft het Nivel in 2013 de tweejaarlijkse Dementiemonitor ontwikkeld. In 2024 vulden maar liefst 10.000 mantelzorgers en 1.100 mensen met dementie de vragenlijst in. Daardoor weten we dat mantelzorgers zich vaak overbelast voelen met hun informele zorgtaak voor een (schoon)ouder, vriend of buur, in combinatie met hun eigen gezin en werk. Voor gemeenten, zorgverzekeraars en zorgaanbieders bieden de resultaten van de monitor concrete handvatten voor het optimaliseren van de inzet van zorgverleners voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Hierdoor kan een lerend zorgsysteem ontstaan dat aangepast wordt naarmate de behoeften van betrokkenen veranderen.

Op het gebied van duurzame inzetbaarheid van zorgverleners doet het Nivel in opdracht van RegioPlus onderzoek naar de vertrekredenen van professionals in de sector Zorg en Welzijn. Ook verkennen we preventiemogelijkheden om dit vertrek te voorkomen en de professionals te behouden. We onderzoeken de positie van bedrijfs- en verzekeringsartsen die zich vakinhoudelijk met preventie, belastbaarheid en arbeidsomstandigheden bezighouden. Voorbeelden zijn projecten rond taakdelegatie, tekorten in de arbocuratieve zorg en samenwerking tussen huisarts en bedrijfsarts. Vergelijkbaar onderzoek voeren we uit voor het ministerie van OCW die deze opleidingen bekostigt. Voor het ministerie van JenV en het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) onderzoeken we de positie van de forensisch arts, taakdelegatie, taakherschikking en centralisatie.

Met welke vragen over de zorgverlener van de toekomst kunt u terecht bij het Nivel?

Wij bieden onafhankelijk onderzoek naar de positie en arbeidsmarkt van zorgverleners, zowel regionaal, nationaal als internationaal, met het oog op de zorg van de toekomst. Bij onze beroepspanels en -registraties kunt u terecht voor gegevensaanvragen en verzoeken om zelfstandig of samen onderzoek te doen.

We doen praktijk- en actiegericht onderzoek voor diverse stakeholders naar:

- Strategische personeelsplanning met behulp van het Skillmix-instrument
- Onderzoek naar het gebruik van richtlijnen en kwaliteitstandaarden door professionals met data van de Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn en het Nivel Panel Verpleging & Verzorging
- Regionale arbeidsmarktanalyses
- Tools en workshops om het denken over patiëntveiligheid onder zorgprofessionals te bevorderen, zoals de Safety II-reflectiekaarten
- Cultuuronderzoek patiëntveiligheid
- Onderzoek naar de competenties en skills van de zorgverlener

Ook voor expertise, het vertalen van kennis naar de praktijk en advies bij vragen op het gebied van de arbeidsmarkt, anders werken, opleidingen en samenwerking in de zorg, staan we voor u klaar. Wij bieden onafhankelijk onderzoek, dat naar wens met u samen opgezet kan worden en wij duiden data uit binnen- en buitenland. De resultaten van ons onderzoek worden ook wetenschappelijk gepubliceerd in gerenommeerde tijdschriften, vakbladen en op relevante websites, zowel nationaal en internationaal.

Duurzame gezondheidszorg

Maatschappelijke uitdaging 'Duurzame gezondheidszorg'

Duurzaamheid in de gezondheidszorg heeft veel aspecten. De focus van ons onderzoek ligt op het bieden van zorg die ook in de toekomst voor iedereen toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar is. Maar het is de vraag of volgende generaties nog wel gebruik kunnen

maken van de uitgebreide voorzieningen die er nu zijn. Met een sterk vergrijzende bevolking, tekorten aan zorgpersoneel en stijgende zorgkosten is dit een grote uitdaging. Bij duurzaamheid gaat het ook om het verduurzamen van de gezondheidszorg. Om klimaatverandering te beperken, heeft de gezondheidszorg zelf ook de opdracht om CO₂-uitstoot terug te dringen, zuiniger om te gaan met grondstoffen en de hoeveelheid medicijnresten in het drinkwater te verminderen.

De uitdagingen spelen op verschillende niveaus: van macro tot en met micro; in het beleid en in de praktijk; bij patiënten, cliënten, burgers, zorgorganisaties en zorgverleners. Verandering en vernieuwing van de inrichting van het zorgstelsel is dus noodzakelijk. In deze Onderzoeksagenda ligt de nadruk bij de toekomstbestendigheid van ons zorgsysteem, onderzoek naar anders werken in de zorg door de toepassing van digitale innovatie en het verduurzamen van de zorg (Planetary Health).

Wat doet het Nivel?

Een mooi voorbeeld van innovatie-onderzoek is onze jaarlijkse Monitor Digitale Zorg in samenwerking met het RIVM en National eHealth Living Lab (NeLL). Daarin zien we dat een groeiend aantal zorgverleners steeds meer gebruik maakt van digitale middelen. Geregeld helpt dit tijd te besparen en andere keren kan begeleiding op afstand plaatsvinden zodat de patiënt thuis kan blijven. Zorggebruikers hebben eigen redenen om digitale zorg te gebruiken: zij willen zelfredzaam zijn, voorbereid zijn op de toekomst en digitale zorg kunnen gebruiken, omdat ze er mee te maken hebben. Op deze wijze kunnen dus meer patiënten en cliënten met minder inzet van personeel bediend worden.

Verder monitort het Nivel in het kader van het Integrale Zorg Akkoord (IZA) de versterking van de eerste lijn vanuit zowel zorgverleners- als gebruikersperspectief. De eerste lijn behandelt

in Nederland verreweg de meeste zorgvragen. In verschillende projecten werkt het Nivel samen met zorgverleners, zorgorganisaties en andere kennisinstituten aan het opzetten van leernetwerken in de regio of juist in Europees verband.

Daarnaast voeren we onderzoek uit naar organisatie- en sturingsvraagstukken in de eerste lijn, de medisch-specialistische zorg en de langdurige zorg. Ook voeren we onderzoek uit op landelijk, regionaal en lokaal niveau naar de toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van de gezondheidszorg, met als doel het versterken van gezondheid, welzijn en veerkracht van burgers (via burgerinitiatieven en netwerken). Bij onderzoek naar het verduurzamen van de zorg gaat het om het tegengaan van verspilling in de zorg, het voorschrijven van duurzame geneesmiddelen en de benodigde gedrags- en systeemveranderingen die daarvoor nodig zijn. Het Nivel beschikt daarnaast over gegevens die de gevolgen van klimaatveranderingen op de volksgezondheid en de zorgvraag van burgers laten zien.

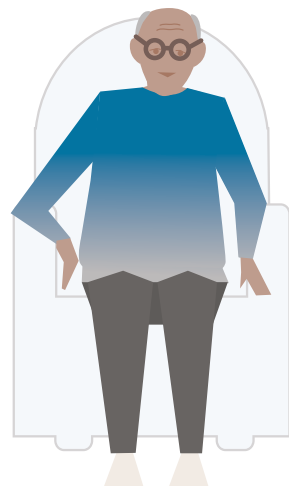
Met welke vragen over duurzame gezondheidszorg kunt u terecht bij het Nivel?

Het Nivel combineert data uit de registraties, panels en burgerplatforms zodat een breed perspectief ontstaat. U kunt bij ons onder meer terecht voor

gegevensaanvragen en verzoeken om samen onderzoek te doen. Wij gaan met onderzoeksvragen aan de slag zoals:

- In hoeverre leidt zorgmijdend gedrag tot hogere zorgkosten en verminderde toegankelijkheid en betaalbaarheid van zorg?
- In hoeverre zijn burgers verzekerd tegen onverwachte zorgkosten?
- In welke mate heeft commercialisering van de gezondheidszorg effect op de kwaliteit en toegankelijkheid van de gezondheidszorg? Welke verdienmodellen spelen een rol?
- In hoeverre telt de stem van de burgers in overheidsbeleid?
- Wat is de beste methode om via eHealth de toegankelijkheid van de eerstelijnszorg te bevorderen?
- In hoeverre wordt zelfredzaamheid door digitale zorg versterkt? Wanneer is die haalbaar en onder welke voorwaarden werkt deze wel of niet?
- Hoe kunnen (regionale) leernetwerken bijdragen aan het toegankelijk en betaalbaar houden van de gezondheidszorg?

U kunt dus bij het Nivel terecht voor expertise, het vertalen van kennis naar de praktijk, advies en training op het gebied van onafhankelijk onderzoek, onderzoek met patiënten, cliënten, burgers, en het analyseren en duiden van data, zowel nationaal als internationaal. Resultaten van ons wetenschappelijk gezondheidszorgonderzoek leest u in gerenommeerde vakbladen en wetenschappelijke media. Onze experts kunnen snel en interdisciplinair schakelen bij vragen over data en onderzoeksmethoden over duurzame gezondheidszorg.

NIVEL

Kennis voor betere zorg

‘Ons onderzoek sluit aan bij vragen die leven in de samenleving en de resultaten zijn direct inzetbaar in beleid en praktijk’

Prof. dr. Cordula Wagner,
voorzitter Raad van Bestuur Nivel

De vier maatschappelijke uitdagingen

Gezond zijn
en gezond
blijven

Naar een
inclusieve
samenleving

De zorgver-
lener van de
toekomst

Duurzame
gezondheids-
zorg

Onderzoeksinstituut Nivel biedt kennis voor complexe beleids- en praktijkvragen over de structuur en het functioneren van de gezondheidszorg, participatie in de samenleving en een duurzaam gezondheidzorgsysteem.

Wilt u samenwerken aan het ontwikkelen en delen van kennis over de gezondheidszorg en het sociaal domein? Neem contact met ons op.

Nivel

Otterstraat 118
3513 CR Utrecht

+31 (0)30 272 97 00

receptie@nivel.nl

www.nivel.nl en www.nivel.eu